

**Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — Стратегия на ЕС за адаптация към изменението на климата“**

COM(2013) 216 final

(2014/C 67/33)

Докладчик: г-жа Isabel CAÑO AGUILAR

На 16 април 2013 г. Европейската комисия реши, в съответствие с член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз, да се консултира с Европейския икономически и социален комитет относно

*„Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — Стратегия на ЕС за адаптация към изменението на климата“*

COM(2013) 216 final.

Специализирана секция „Земеделие, развитие на селските райони, околна среда“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 1 октомври 2013 г.

На 493-тата си пленарна сесия, проведена на 16 и 17 октомври 2013 г. (заседание от 16 октомври), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 134 гласа „за“, 1 глас „против“ и 8 гласа „въздържал се“.

## 1. Заключение и препоръки

1.1 ЕИСК подкрепя стратегията за адаптация към изменението на климата, предложена от Комисията, като в същото време подчертава приоритетното и основно естество на политиките за смекчаване с оглед установяването на отрицателните последици, които вече се усещат в Европа.

1.2 При прилагането на новия план за адаптация трябва да се вземе предвид, че покачането на температурата в Европа и възможното нарастване на екстремните природни явления могат да предизвикат далеч по-големи щети за хората, икономиката и околната среда от първоначално предвидените.

1.3 Стратегията за адаптация трябва да включва специфични мерки за градските зони – в които живеят три четвърти от европейското население – и за селските райони, особено чувствителни към колебанията на климата.

1.4 Тъй като действията от страна на държавите членки са от решаващо значение, следва да се посочи, че напредъкът, отбелязан в някои области след публикуването на Бялата книга през 2009 година, е недостатъчен. Комисията следва да разгледа необходимостта от поемане на по-активна роля, като използва правомощията си, предоставени ѝ съгласно ДФЕС.

1.5 ЕИСК счита за много важно, че в следващата многогодишна финансова рамка (МФР) се отделят 20 % от общия бюджет за действия във връзка с климата. Сумата от 192 милиарда EUR за тази цел представлява голямо увеличение.

1.6 Както новата стратегия за адаптация, така и МФР, предполагат значителен напредък при обединяването на различните политики и финансови инструменти на Съюза.

1.7 Предложението на Комисията би следвало да представи по-всеобхватна финансова картина, като включи и необходимия принос от страна на държавите членки, стопанския сектор и домакинствата.

1.8 Комитетът призовава държавите членки, които все още не са го направили, да предприемат бързи действия за изготвяне и по-бързо прилагане на националните стратегии за адаптация.

1.9 С изложените в това становище забележки ЕИСК подкрепя в общи линии действията, предложени от Комисията.

1.10 ЕИСК предлага да се проучат по-конкретно структурните промени, които ще изисква стратегията за адаптация в определени политики и в производството на стоки и услуги, като се вземе предвид, наред с другото, въздействието им върху заетостта, промишлеността, строителството и върху научно-изследователската и развойна дейност и иновациите.

## 2. Съдържание на съобщението

2.1 В Бялата книга „Адаптиране спрямо изменението на климата – към европейска рамка за действие“ от 2009 г.<sup>(1)</sup> беше предложена рамка за действие, включваща два етапа, първият от които (2009—2012 г.) се състоеше в изготвяне на стратегия за адаптация, основана на 33 мерки.

<sup>(1)</sup> COM(2009) 147 final.

2.2 Разглежданото съобщение се отнася до втория етап, насочен към три цели:

- насърчаване на действия от страна на държавите членки;
- по-добра информираност при вземането на решения; и
- осъществяване на действия на ЕС за намаляване последиците от изменението на климата, като се насърчава адаптацията в ключови уязвими сектори.

С оглед на тези цели се предлагат осем направления на действие.

2.3 Според Комисията, ако се прилагат съгласувани, гъвкави и приобщиращи подходи, разходите по ранното предприемане на планирани действия за адаптация ще бъдат по-ниски от цената, която трябва да се плати при липса на адаптация. Според различни оценки при настоящата тенденция, особено при по-неблагоприятни прогнози, изменението на климата ще доведе до значителни икономически разходи за ЕС, ако не са приемат съответните мерки <sup>(2)</sup>.

2.4 Мерките за адаптация следва да бъдат предприети както на местно, така и на регионално и национално равнище.

### 3. Общи бележки

3.1 ЕИСК подкрепя стратегията за адаптация към изменението на климата, предложена от Комисията, и споделя твърдението ѝ, че несигурността не може да служи като основание за бездействие. Същевременно подчертава приоритетното и основно естество на политиките за смекчаване, предвид факта, че наличните данни са достатъчно показателни за отрицателните последици, които вече се усещат в Европа, както и за прогнозата, че ще настъпи влошаване в бъдеще.

3.2 В средата на 90-те години на миналия век ЕС започна кампания за ограничаване на глобалното затопляне до 2 °C над равнището от преди индустриалната революция – ограничаване, което беше окончателно утвърдено на конференцията в Канкун (2010 г.). Постигането на такова ограничаване изисква значително намаляване на емисиите на парникови газове, но тенденцията в това отношение е в обратна посока. При прилагането на новия план за адаптация трябва да се вземе предвид, че покачането на температурата в Европа е по-бързо от средното в останалата част на планетата, и е възможно нарастване на екстремните природни явления, които могат да предизвикат далеч по-големи щети за хората, икономиката и околната среда от първоначално предвидените.

3.3 ЕИСК отбелязва, че в **градските зони**, в които живеят три четвърти от европейското население, заместването на естес-

вената растителност със сгради и конструкции от всякакъв вид засилва вредите от някои природни явления. Последиците от горещините и наводненията, наред с други, ще засегнат домакинствата, особено уязвимите хора (деца и възрастни хора), икономическия живот, туризма и инфраструктурата с отрицателни последици върху заетостта и жизнения стандарт на населението. От друга страна, **селските райони** са особено чувствителни на колебанията на климата поради въздействието му върху селското стопанство, животновъдството и горското стопанство, с риск от обезлюдяване и увеличаване на бедността.

3.4 Когато става дума за адаптация към изменението на климата е важно да се отбележи, че климатичните показатели се променят както във времето, така и спрямо микрорегиона. Това е най-вече въпрос, свързан с температури, сняг и дъжд, вятър и влага. Градоустройствените и строителните стандарти следва да се адаптират към бъдещите минимални и максимални стойности. Горите например трябва да бъдат достатъчно устойчиви, за да удържат на най-силния ураган по време на своя жизнен цикъл, който обикновено е сто години.

3.5 Адаптацията към изменението на климата неизбежно ще бъде свързана с разходи, които имат характер на скрит дълг съгласно определението на основните принципи, залегнали в метода за изчисляване на държавния дълг. В случай на възникване на допълнителен дефицит от такова естество в публичните финанси скритият дълг става явен. Въпреки това могат да бъдат избегнати огромни щети например посредством мерки за защита срещу наводненията. Резултатите от инвестициите в мерки за адаптация се различават значително в зависимост от източника на финансиране: средства от ЕС, национални средства, средства на предприятията или на домакинствата. Предложението на Комисията определя количествено, с известни подробности, само източниците от Съюза. Ще бъде необходимо обаче да се прибегне до всички тези източници и това да се направи чрез ефикасни структури и размери.

3.6 Към момента петнадесет държави членки на ЕС са приели национални стратегии за адаптация, но само тринадесет имат конкретни планове за действие. Четири години след приемането на Бялата книга и въпреки неотложността на въпроса процесът на адаптация, както посочва Комисията, „в повечето случаи все още е на ранен етап с относително малко конкретни мерки на място“. Затова Комитетът призовава държавите членки, които все още не са го направили, да предприемат бързи действия за изготвяне и по-стриктно прилагане на националните стратегии за адаптация.

3.7 В стратегията на ЕС за адаптация до момента Комисията изпълнява една необходима функция на подкрепа, насърчаване и координиране на решенията на държавите членки, които носят основната отговорност за приемането на ефективни и координирани мерки с цел предотвратяване на рисковете от изменението на климата. Действията от страна на държавите членки са от решаващо значение, но в тази връзка следва да се подчертае недостатъчният напредък в областта на адаптацията, отбелязан в някои области след приемането на Бялата книга. Ето защо Комисията следва да разгледа необходимостта от поемане на много по-активна роля по отношение на изменението на климата, като използва правомощията си, предоставени ѝ съгласно ДФЕС.

<sup>(2)</sup> Работен документ на Комисията, SWD (2013) 132 final.

3.8 В предложението за многогодишна финансова рамка (МФР) за периода 2014–2020 г.<sup>(3)</sup> Комисията препоръчва да се отдели най-малко 20 % от общия бюджет за действия във връзка с климата. ЕИСК счита за много важно, че Съветът и Европейският парламент са приели този критерий. В новата МФР средствата за действията във връзка с климата (за смекчаване и адаптация) възлизат на близо 192 млрд. EUR. Това е голямо увеличение, като се има предвид, че в МФР за периода 2007–2013 г. за мерките за адаптация бяха отделени само 6 милиарда EUR.

3.9 ЕИСК счита, че е от съществено значение действията във връзка с климата в различните политики и финансовите инструменти на Съюза (Кохезионния фонд, структурните фондове, научноизследователската и развойна дейност, ОСП, трансевропейските мрежи и др.) да имат хоризонтален характер. Както новата стратегия, така и МФР за периода 2014–2020 г., предполагат напредък в тази насока.

3.10 Предвид влошаването на последиците от изменението на климата и факта, че политиките на ЕС за смекчаване и адаптация предполагат увеличаване на работата на Европейската агенция за околна среда (ЕМЕА), ЕИСК предлага да се обмисли увеличаване на човешките и финансови ресурси.

3.11 Комитетът отбелязва, че стратегията за адаптация трябва да отчита последиците от изменението на климата за здравето на хората, за което вече има проучвания (вж. „*Impacts of climate change in human health in Europe. PESETA-Human health study*“ (Въздействие на изменението на климата върху здравето на хората в Европа. PESETA - проучване на здравето на хората), 2009 г.), и необходимостта от адекватни услуги за спешна помощ в случай на екстремни явления.

#### 4. Специфични бележки

4.1 *Действие 1: Настъпване на всички държави членки да приемат подробни стратегии за адаптация*

4.1.1 Комисията се позовава на разработването до 2014 г. на индекс за готовност за адаптация. През 2017 г. въз основа на докладите, получени съгласно Регламента за механизма за мониторинг (в момента в процес на разглеждане), и на споменатия индекс Комисията ще прецени дали предприетите от държавите членки действия са достатъчни, като може да предложи, ако е необходимо, правно обвързващ инструмент.

4.1.2 ЕИСК подкрепя възможността за прилагане на член 192 от ДФЕС относно законодателната процедура в областта на околната среда. Евентуалното европейско законодателство би следвало да включва конкретни мерки, крайни срокове за прилагане, механизми за контрол и възможни санкции при неспазване им. Неотложността на този въпрос предполага преразглеждане на сроковете за това решение.

4.2 *Действие 2: Осигуряване на финансиране по LIFE в подкрепа на изграждането на капацитет и засилването на действията за адаптация в Европа (2013–2020 г.)*

4.2.1 Комитетът вече се произнесе положително относно предложението за регламент за програма LIFE, като счита за добро начало увеличаването на бюджета за периода

2014–2020 г. до 3,2 млрд. EUR<sup>(4)</sup>. Подпрограмата за действия по климата (904,5 млн. EUR в първоначалното предложение на Комисията) има три приоритетни области, които по принцип ще бъдат, както следва: смекчаване на изменението на климата (45 %), адаптиране към изменението на климата (45 %) и управление и информация (10 %).

4.2.2 Комисията определи пет уязвими области, между които средствата трябва да се разделят справедливо:

- трансгранично управление на наводненията;
- трансгранично управление на крайбрежните зони;
- включване на адаптацията в градското планиране;
- планински и островни райони;
- устойчиво управление на водите (опустиняване и горски пожари в засушливи райони).

4.3 *Действие 3: Въвеждане на адаптацията в рамките на Споразумението на клетовите (2013-2014 г.)*

4.3.1 „Конвентът на кметове“, създаден по инициатива на Комисията, си поставя за цел да преизпълни определеното от ЕС за 2020 г. намаляване на емисиите с 20 %, което несъмнено заслужава пълна подкрепа.

4.3.2 Комисията отбелязва само бегло, че „ще подкрепя“ адаптацията в градовете, но без повече уточнения. Като се има предвид доброволният характер на Конвента, може би е целесъобразно участващите в него, с подкрепата на Комисията, да определят измерими цели и механизми за мониторинг на мерките за адаптация, прилагани на практика. Според ЕИСК Комисията следва да конкретизира тези въпроси, така че да има истинска политика на ЕС за адаптация в градските райони – област, в която вече има опит в някои държави членки (например показателят за ефективност на адаптацията към изменението на климата – NI88 в Обединеното кралство).

4.4 *Действие 4: Запълване на празнотите в знанията*

4.4.1 Комисията посочва четири основни празноти, като отбелязва, че „ще пропъгли да работи“ с държавите членки и заинтересованите страни за запълването им:

- информация за щетите, както и за разходите за адаптация и ползите от нея;

<sup>(3)</sup> COM(2011) 500 final.

<sup>(4)</sup> ОВ С 191, 29.6.2012 г., стр. 111-116.

- анализи и оценки на риска на регионално и местно равнище;
- рамки, модели и инструменти в помощ на процеса на вземане на решения и за оценка на ефективността на различните мерки за адаптация;
- средства за мониторинг и оценка на минали усилия за адаптация.

4.4.2 В „Хоризонт 2020“ (за периода 2014–2020 г.) на Съвместния изследователски център се отпускат 1,962 млрд. EUR, към които трябва да се добавят 656 млн. EUR от Евратом. Това е значително увеличение в сравнение със Седмата рамкова програма (17 млрд. EUR).

4.4.3 ЕИСК иска да подчертае, че липсата на конкретни данни за някои аспекти не може да бъде оправдание за отлагане на решенията, тъй като има множество доказателства относно отрицателните въздействия от изменението на климата.

4.5 *Действие 5: Доразвиване на Climate-ADAPT за „обслужване на едно гише“ с информация за адаптацията в Европа и включване (през 2014 г.) в европейската програма „Коперник“ за мониторинг на Земята на бъдещи услуги във връзка с климата*

4.5.1 Комитетът подкрепя изцяло решението да се централизират в Climate-Adapt събирането и разпространението на информация относно изменението на климата. Взаимодействието на Climate-Adapt с националните платформи ще изисква допълнителни усилия от страна на държавите членки, като се има предвид, че в момента само шест от тях имат изчерпателни портали в тази област. Информацията, предоставяна от регионалните власти и частния сектор, понастоящем е недостатъчна.

4.5.2 ЕИСК счита, че услугите във връзка с климата на Copernicus (събиране на информация чрез европейската мрежа от сателити и наземни системи) са от жизненоважно значение за приемането на мерките. Като се добавят към наблюденията на други служби, по-специално тези на НАСА, Европа допринася за борбата с изменението на климата в световен мащаб.

4.6 *Действие 6: Улесняване на климатичната устойчивост на общата селскостопанска политика (ОСП), политиката на сближаване и общата политика в областта на рибарството (ОПОР)*

4.6.1.1 **ОСП:** В глобален мащаб селското стопанство е пряко или косвено отговорно за 30 % от емисиите на парникови газове, така че има голям потенциал за намаляването им чрез по-ефективни методи за отглеждане. За разлика от други сектори преките емисии са присъщи на начина на производство, така че трябва да се изследват неговите специфични характеристики.

4.6.1.2 В своето становище относно „Връзка между изменението на климата и селското стопанство в Европа“<sup>(5)</sup> Комитетът подчерта сериозните проблеми, които ще причини сушата в регионите от Южна Европа, като отбеляза, наред с други насоки, че „селското стопанство е не само жертва на изменението на климата, а и самото то допринася за емисиите на парникови газове“. Ето защо „приканва Комисията да анализира по-прецизно как отделните форми на селскостопанско земеползване се различават помежду си по отношение на своето въздействие върху климата, за да могат въз основа на това да се разработят политически опции за действие, например в рамките на политиката на подпомагане на земеделските производители“.

4.6.1.3 ЕИСК отбелязва, че в политическото споразумение относно ОСП от 26 юни 2013 г. между 2014 и 2020 г. ще бъдат инвестирани повече от 100 милиарда EUR за помощи за селското стопанство с цел справяне с предизвикателствата, свързани с качеството на почвите, водата, биоразнообразието и изменението на климата. За тази цел 30 % от директните плащания ще бъдат обвързани със спазването на екологосъобразни селскостопански практики и най-малко 30 % от бюджета на програмите за развитие на селските райони следва да бъдат отделени за „зелено земеделие“.

4.6.1.4 **Сближаване:** Бездействието или забавянето на действията може да окаже натиск върху сближаването в рамките на Европейския съюз. Очаква се също така въздействията от изменението на климата да задълбочат социалните различия в ЕС. Ето защо е необходимо да се обърне специално внимание на социалните групи и регионите, които са най-застрашени и които вече са в неравностойно положение, напр. поради лошо здравословно състояние, ниски доходи, неподходящи жилища или липса на мобилност.

4.6.1.5 За програмния период 2014–2020 г. Комисията следва да изпрати силно послание в посока, че всички европейски политики трябва да са свързани със смекчаването на изменението на климата и адаптацията към него. Адаптацията трябва да фигурира изрично във всяка Национална стратегическа референтна рамка и в оперативните програми. В тази връзка ЕИСК предлага условие за одобрението на проектите да бъде изпълнението на свързаните с околната среда цели. Трябва да бъдат сведени до минимум или напълно изключени проектите, които имат отрицателно въздействие по отношение на изменението на климата. В законодателните предложения на Комисията относно политиката на сближаване, които ще влязат в сила през 2014 г., се споменава адаптацията към изменението на климата, но по преценка на ЕИСК е целесъобразно да се завиши степента на изискване.

4.6.1.6 **ОПОР:** Комисията не посочва специфични мерки в тази област. Според ФАО основната цел на политиките за адаптация трябва да бъде устойчивостта на водните екосистеми, от които зависи риболовът.

4.6.1.7 Една от областите, която ще бъде сериозно засегната от изменението на климата, е горското стопанство, което е естествен резерв на CO<sub>2</sub> от ключово значение. Много силни ветрове от ураганен вид унищожават залесените райони, което налага преждевременната им подмяна. Броят на разрушителните горски пожари нараства през периодите на сухо и горещо време. Тези фактори оказват съществено влияние върху икономиката на сектора и различните функции, които изпълнява земята.

<sup>(5)</sup> ОВ С 27, 3.2.2009 г., стр. 59.

#### 4.7 Действие 7: осигуряване на по-устойчива инфраструктура

4.7.1 Това е може би най-голямото предизвикателство, пред което длъжностните лица, вземащи решения, трябва да се изправят по време на прилагането на стратегията за адаптация към изменението на климата. Основните заплахи за инфраструктурата включват шети или разрушения, причинени от екстремни метеорологични явления, които изменението на климата може да засили; крайбрежните наводнения по поречието на реките и наводненията поради покачването на морското равнище; трудности при осигуряването на електрическа енергия, питейна вода, както и последиците от покачване на температурата за оперативните разходи на предприятията. Дадена инфраструктура може да не е засегната пряко, но не е оперативна, ако е невъзможен физически достъп до услугите (напр. ИКТ).

4.7.2 Публичните и частните инвеститори следва да отчетат предвидимите последици от глобалното затопляне във финансовите разчети на инфраструктурните проекти. Някои строителни обекти изискват инвестиционни усилия от страна на държавите членки, често принудени на бюджетни ограничения в условията на икономическа криза.

4.7.3 Въз основа на мандата за оценка на въздействието от изменението на климата върху Еврокодовете, Комисията възнамерява да работи с европейските институции по стандартизация (Европейския комитет по стандартизация, Европейския комитет за електротехническа стандартизация и Европейския институт по телекомуникационни стандарти), финансовите институции и научните организации за въвеждането на необходимите промени в програмите за стандартизация на сгради и обществено строителство. Във връзка с това ЕИСК отбелязва, че в моделите за стандартизация следва да са водещи стабилността и надеждността на инфраструктурата пред чисто икономическите критерии за рентабилност на инвеститорите. Като се вземе предвид, че в Европа има примери за стесняване на речните корита или пресушаване на блата, което влошава последиците от наводненията, би следвало да се създадат модели за градоустроителна рационалност. Също така би могло да се препоръчат мерки като покрития или зелени фасади в сградите, в които това е възможно.

4.7.4 Стратегията за адаптация трябва да отчете застаряването на населението, тъй като възрастните хора и особено по-старите, са много уязвими в дни на екстремни температури и влажност. Например трябва да се обърне внимание на достатъчно мощни и надеждни климатични инсталации с ниски емисии в лечебните заведения и централите за домашни грижи.

4.7.5 В предишни свои становища (ces1607-2011 и ces492-2012) ЕИСК изрази съгласие с въвеждането на подход на две нива на Трансевропейската транспортна мрежа (ТЕМ-Т) и създаване на определени европейски транспортни коридори, воден от желанието за изграждане на съгласувана транспортна мрежа за най-важните транспортни потоци на стоки и пътници. ЕИСК счита, че тази цел е полезна и основана на необходимостта да се определят приоритети за използването на ограничените ресурси. Все пак съсредоточаването на инфраструктурни инвестиции в тези коридори също увеличава уязвимостта на транспортната система на ЕС, ако има прекъсвания. ЕИСК подчертава необходимостта това да се вземе предвид, когато се планират и финансират тези инвестиции в коридори. Освен добра устойчивост на конструкциите при изграждането, това означава още предварително планирана диверсификация и алтернативни маршрути като част от тези европейски транспортни коридори.

#### 4.8 Действие 8: насърчаване на застрахователни и други финансови продукти

4.8.1 В доклада на Съвместния изследователски център на Европейската комисия относно застраховането срещу природни бедствия в ЕС от 2012 г., *Natural Catastrophes: Risk Relevance and Insurance Coverage in the EU* („Природни бедствия: значение на риска и застрахователно покритие в ЕС“) се подчертава необходимостта от по-добра статистическа информация. Въпреки това според наличната информация като цяло процентът на навлизане на застраховането (частно застрахователно покритие и предварително или последващо участие на правителството пропорционално на БВП) е нисък. Например по отношение на наводненията процентът на навлизане на застраховането не е много висок в повечето държави членки с изключение на случаите, при които се включва застраховка срещу наводнения наред с други покрития. По отношение на рисковете от бури и суша процентите са също ниски, въпреки че последният изглежда има умерено въздействие върху държавите членки.

4.8.2 ЕИСК приветства решението на Комисията да представи Зелена книга относно застраховането срещу природни и причинени от човека бедствия<sup>(6)</sup> с цел засилване на застрахователния пазар и намаляване на прекомерната тежест от риска върху държавния бюджет, като във връзка с това прави три уточнения:

- приемането на мерки за адаптация позволява да се намалят разходите за застраховане;
- наличието на подходяща застрахователна политика, която отчита положението на производителите, е от особено значение за сектора на селското стопанство;
- предвид размера на рисковете държавата трябва винаги да действа като застраховател от последна инстанция и
- необходими са социални политики за предпазване от риск на лицата, които са най-уязвими и са лишени от достатъчно средства за поемане на разходите по полиците.

5. ЕИСК предлага да се проучат по-специално структурните промени, които ще изисква стратегията за адаптация в определени политики и в производството на стоки и услуги. Макар че въздействията от изменението на климата засягат предимно селското стопанство, горското стопанство, строителството на сгради и инфраструктурата, в много други сектори на икономиката може да се наложат мерки за адаптация. Някои аспекти, които могат да бъдат взети предвид, са:

- Заетост. До момента не съществуват подробни аналитични проучвания относно въздействието на мерките за адаптация върху професионалното обучение на работниците и последиците върху заетостта.

<sup>(6)</sup> COM(2013) 213 final.

- Промисленост. В следствие на голямото разнообразие от производствени сектори, последиците от изменението на климата не са еднородни. Адаптацията, когато е необходимо, ще изисква инвестиции, и в определени сектори – като например стоманодобивния, намаляването на емисиите вече предполага достатъчно голямо усилие в технологично и финансово отношение. Наложителните инвестиции трябва да бъдат взети предвид във финансовите прогнози и съответната информация за инвеститорите.
- Строителство. Жилищното и инфраструктурното строителство ще бъде силно засегнато от мерките за адаптация и

това ще доведе до предвидимо увеличаване на разходите. В еврокодовете до момента не са установени изисквания в това отношение, което несъмнено следва да бъде поправено <sup>(7)</sup>.

- НИРД и иновации. През последните десетилетия изменението на климата вече повлия на разпределението на ресурсите (новият финансов план на ЕС е доказателство за това) и в изследователските програми на университетите и специализираните центрове. Бяха създадени нови специалности и професионални профили. Това е тенденция, която се очаква да се задълбочи в бъдеще.

Брюксел, 16 октомври 2013 г.

*Председател*  
*на Европейския икономически и социален комитет*  
Henri MALOSSE

---

<sup>(7)</sup> ОВ 2013 С 198, 10.7.2013 г., стр. 45-50.